

**ประเด็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์
และการแสดงความคิดเห็นที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิและไม่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย**

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับการคุ้มครองสิทธิ
ประมุขของรัฐ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียน นิสิต
นักศึกษา เกี่ยวกับบทคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน ๑๕ ประเด็น โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ทำไม่ต้องมีประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๒

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ บัญญัติไว้เพื่อป้องกันไม่ให้คนกระทำการหมิ่นประมาท
ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
เนื่องจากพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มีสถานะแตกต่างไปจาก
ประชาชนทั่วไป เพราะเป็นศูนย์รวมจิตใจคนไทยทั้งชาติ เป็นที่เคารพสักการะเป็นสถาบันหลักของสังคม
และเป็นความมั่นคงของประเทศ จึงไม่สมควรถูกล่วงละเมิดด้วยการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดง
ความอาฆาตมาดร้ายโดยง่าย เพราะจะกระทบความรู้สึกของประชาชนที่มีความผูกพันกับสถาบัน
พระมหากษัตริย์มาอย่างยาวนาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความแตกแยกในหมู่ประชาชนเกิดความไม่สงบในสังคม
และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในที่สุด

ประเด็นที่ ๒ ประเทศอื่น ๆ มีมาตรา ๑๑๒ เหมือนกับประเทศไทยหรือไม่

ในประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะปกครองในรูปแบบใดมีกฎหมายในลักษณะการคุ้มครองประมุข
ของรัฐทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ หรือประเทศที่มีประธานาธิบดีก็มีกฎหมายในลักษณะ
มาตรา ๑๑๒ เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าทุกประเทศต่างก็มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองประมุขของประเทศด้วยกันทั้งสิ้น
ส่วนจะคุ้มครองมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี
จริยธรรม และความผูกพันของประมุขกับประชาชนในประเทศนั้น ๆ

ประเด็นที่ ๓ มาตรา ๑๑๒ ของไทยมีโทษจำคุก แต่ประเทศอื่นลงโทษแค่ปรับเท่านั้น จริงหรือไม่

หลายประเทศมีโทษจำคุกสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย
ประมุขของประเทศ เช่น นอร์เวย์ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และสเปน เป็นต้น

ประเด็นที่ ๔ โทษจำคุกของมาตรา ๑๑๒ ที่กำหนดไว้ตั้งแต่ ๓ ปีถึง ๑๕ ปี นั้น รุนแรงเกินไป

ทำให้ศาลต้องลงโทษจำคุกทุกคนที่ทำผิดมาตรานี้จริงหรือไม่

โทษแรงหรือไม่แรง นั้น แต่ละประเทศกำหนดขึ้นตามประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีจริยธรรม ความสำคัญ และความผูกพันของพระมหากษัตริย์ หรือประมุข
กับประชาชนในประเทศนั้น ๆ โดยศาลไทยมิได้มีการตัดสินจำคุกทุกคดี ซึ่งมีคดีจำนวนไม่น้อยที่ศาลพิพากษา
ให้รอการลงโทษ เพราะศาลจะพิจารณาถึงเจตนา พฤติการณ์ และประวัติการทำผิดด้วยว่าเป็นครั้งแรก
หรือเป็นการจงใจ ทำผิดซ้ำซาก บางคดีผู้กระทำความผิดทำโดยไม่มีเจตนา หรือด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
ศาลก็ให้รอการลงโทษ

ประเด็นที่ ๕ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โทษเรื่องหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดง ความ

อาฆาตมาดร้ายต่อพระมหากษัตริย์ ยังไม่รุนแรงเท่านี้ แต่มีการมาเพิ่มโทษในช่วงรัฐบาลเผด็จการ ๒๕๑๙ ซึ่ง
เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องควรจะต้องลดความรุนแรงของโทษลง

ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันหลักในการเขียนกฎหมาย
ของไทยตั้งอยู่บนหลักคิดว่า “การกระทำอันใดที่เป็นการประทุษร้ายต่อพระมหากษัตริย์ไม่ว่าต่อพระชนม์ชีพ
พระวรกาย หรือพระเกียรติยศ และพระบารมี เปรียบได้เหมือนกับการประทุษร้ายต่อเสถียรภาพและความมั่นคง
ของรัฐ” มาโดยตลอด และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตั้งแต่ฉบับแรก พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็บัญญัติไว้

ในมาตรา ๓ ว่า “พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้” และยังคงเขียนในลักษณะดังกล่าวมาจนกระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งในมาตรา ๘ ระบุว่า “องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” ซึ่งเป็นการสะท้อนว่า รัฐธรรมนูญและกฎหมายทุกฉบับที่ผ่านมาของประเทศไทย ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์จนถึงปัจจุบันต่างก็มีเพื่อปกป้องคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่เคารพสักการะยิ่งของปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด สำหรับโทษของการหมิ่นประมาทดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อพระมหากษัตริย์ในแต่ละยุคสมัยก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคต่าง ๆ เช่น ในกฎหมายตราสามดวง มีบทลงโทษถึงขั้น “ให้ฟันคอริบเรื้อน” เป็นต้น ก่อนจะปรับให้เป็นโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี และปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ และสุดท้ายปรับมาเป็นโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นต้นมา จึงอาจกล่าวได้ว่าบทลงโทษในปัจจุบันนั้น เบากว่าสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในบางช่วงและหนักกว่าในบางช่วง ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้มีการเพิ่มโทษจริง แต่เพราะสถานการณ์ในช่วงนั้นมีการยุบปลุกปั่นให้มีการกระทำที่เป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์กันอย่างมากนั่นเอง เชื่อว่าถ้าในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๙ ประเทศไทยมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง รัฐบาลก็คงจะแก้กฎหมายเพิ่มโทษให้แรงขึ้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงนั้นด้วยเช่นกัน และแม้ว่าการกำหนดโทษไว้สูงก็ยังคงมีความพยายามที่จะยุบปลุกปั่นให้มีการทำผิดกันอยู่ ดังนั้น การคงโทษไว้แบบนี้จึงเหมาะสมแล้ว

ประเด็นที่ ๖ “ถ้าคนจะรัก เขาก็รักเอง ไม่ต้องเขียนกฎหมายบังคับให้รักไม่ต้องเขียนกฎหมายให้จงรักภักดี”

คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศที่จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่มีใครบังคับพวกเขาให้รัก ไม่มีใครบังคับให้พวกเขาจงรักภักดี แต่เพราะพวกเขาทราบดีถึงประวัติศาสตร์ ของประเทศ ทราบดีถึงพระราชกรณียกิจ ทราบดีถึงพระมหากรุณาธิคุณ ทราบดีถึงน้ำพระราชาหฤทัย ความห่วงใยของพระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ มีความรู้สึกผูกพันกับพระมหากษัตริย์และรักเสมือนพ่อบังเกิดเกล้า คนไทยรักและจงรักภักดีพระมหากษัตริย์ด้วยใจโดยไม่มีใครบังคับ

คนไทยที่ไปเข้าเฝ้าที่ลานพระราชวังดุสิต (ลานพระบรมรูปทรงม้า) ในวาระที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ครองราชย์ครบ ๖๐ ปี หลายแสนคน คนไทยที่เฝ้าที่โรงพยาบาลศิริราชเมื่อครั้งทรงพระประชวร คนที่รอเฝ้าในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ และพระราชินี เมื่อเสด็จพระราชดำเนิน ก็ล้วนแต่ไปด้วยใจรักและจงรักภักดี

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ บัญญัติไว้เพื่อป้องกันไม่ให้คนที่ไม่เข้าใจขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และประวัติศาสตร์ชาติไทย คนที่ไม่ทราบถึงพระราชกรณียกิจ ได้กระทำการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่รักเคารพยิ่งของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น มาตรา ๑๑๒ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับให้ใครรักพระมหากษัตริย์

ประเด็นที่ ๗ ทำไมกฎหมายแบบนี้ต้องบัญญัติไว้ในหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ทำไมไม่ใช้กฎหมายหมิ่นประมาทเหมือนคนทั่วไป

ในการตอบคำถามนี้ แบ่งเป็นสองประเด็น คือ

ประเด็นแรก การแยกกฎหมายหมิ่นประมาท ดูหมิ่น ต่อประมุขของประเทศ ให้แยกออกจากคนทั่วไป นั้น มิได้มีแต่เฉพาะในประเทศไทย แต่มีในหลายประเทศ ซึ่งต่างก็มีหลักคิดเช่นเดียวกันว่า ประมุขของประเทศย่อมจะมีสถานะแตกต่างไปจากประชาชนทั่วไป เพราะประมุขของประเทศเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นที่เคารพนับถือและเป็นความมั่นคงของประเทศ จึงไม่สมควรถูกล่วงละเมิดด้วยการหมิ่นประมาท

ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายโดยง่ายเช่นบุคคลทั่วไป และสมควรได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษแตกต่างไปจากคนธรรมดา จึงได้แยกกฎหมายคุ้มครองประมุขออกจากคนทั่วไป ทั้งนี้ มีตัวอย่างของประเทศที่แยกกฎหมายคุ้มครองประมุขออกจากคนทั่วไป เช่น กลุ่มประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อาทิ นอร์เวย์ เดนมาร์ก เบลเยียม และสเปน และกลุ่มประเทศที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข อาทิ เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ และโปแลนด์ เป็นต้น

ประเด็นที่สอง การที่หลายประเทศได้จัดกฎหมายแบบนี้ให้อยู่ในหมวดความมั่นคง เพราะประเทศเหล่านี้มีหลักคิดว่าประมุขของประเทศ คือ สถาบันหลักของสังคมที่เป็นศูนย์รวมและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน และเป็นความมั่นคงของประเทศด้วย ทั้งนี้ เมื่อมีผู้มาหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อประมุขของประเทศ การกระทำเช่นนั้น ย่อมจะกระทบความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีความรักและความเคารพนับถือประมุขของประเทศอันอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง และนำไปสู่ความแตกแยกของคนในประเทศจนอาจทำให้เกิดความไม่สงบและความไม่มั่นคงขึ้นได้ ดังนั้น หลายประเทศจึงได้นำเอากฎหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๑๑๒ นี้บัญญัติไว้ในหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร นอกจากนี้ ประเทศไทยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักทางสังคมเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ จึงเป็นความมั่นคงของประเทศ หากมีการกระทำที่กระทบความมั่นคงของสถาบันก็ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังนั้น รัฐธรรมนูญของประเทศไทยทุกฉบับจึงได้จัดบทบัญญัติที่คุ้มครองพระมหากษัตริย์ไว้ในหมวดความมั่นคงมาโดยตลอด ที่สำคัญการขอแก้ไขเพิ่มเติมด้วยการตัดมาตรา ๑๑๒ ออกจากหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และใช้กฎหมายหมิ่นประมาทคนทั่วไปมาใช้คุ้มครองพระมหากษัตริย์แทนยังเป็นเสมือนหนึ่งการลดพระราชสถานะทำให้พระมหากษัตริย์กลายเป็นคนธรรมดา ซึ่งเป็นการย้อนแย้ง กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี สภาพสังคม และความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ของประเทศ จึงสมควรที่จะยังคงมาตรา ๑๑๒ ให้อยู่ในหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรต่อไป

อนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญได้ยืนยันแนวความคิดและหลักกฎหมายสำหรับกรณีดังกล่าวนี้ไว้ในเรื่องพิจารณา ที่ ๑๙/๒๕๖๖ กรณีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อยกเลิกมาตรา ๑๑๒ โดยใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งและยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เพื่อการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ ว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เป็นบทบัญญัติที่มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นมาตรการปกป้องคุ้มครองระบอบการปกครองของประเทศให้เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ระบอบประชาธิปไตย และพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงคุ้มครองมิให้ใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่จะส่งผลเป็นการบั่นทอนทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ และสันคณคตติรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยที่ดำรงอยู่ให้เสื่อมทรามหรือสิ้นสลายไป จึงบัญญัติให้มีกลไกปกป้องระบอบการปกครองจากการถูกบั่นทอนบ่อนทำลาย โดยใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองที่เกินขอบเขตของบุคคลหรือพรรคการเมืองไว้ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับการที่ประเทศไทย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔ ว่าการกระทำใดเป็นการส่งเสริมหรือทำลายให้สถาบันพระมหากษัตริย์สูญเสียสถานะที่จะต้องอยู่เหนือนการเมืองหรือดำรงความเป็นกลางทางการเมือง

ย่อมเป็นการ ...

ยอมเป็นการเซาะกร่อน บ่อนทำลาย เป็นเหตุให้ชำรุดทรุดโทรม เสื่อมทราม หรืออ่อนแอลง เข้าลักษณะเป็นการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ จึงวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง และสั่งการให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเลิกการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นเพื่อให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อีกทั้ง ไม่ให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยวิธีการซึ่งไม่ใช่กระบวนการทางนิติบัญญัติโดยชอบที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๕ (๗)

ประเด็นที่ ๘ การเปิดโอกาสให้ใครก็ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษได้ นำไปสู่การใช้ มาตรา ๑๑๒ เพื่อการกลั่นแกล้งกัน ควรให้เฉพาะตัวแทนพระมหากษัตริย์ เช่น สำนักพระราชวังเท่านั้น ที่เป็นผู้มีสิทธิร้องทุกข์กล่าวโทษได้

เนื่องจากการกระทำผิดมาตรา ๑๑๒ เป็นผลร้ายต่อสังคม เป็นความผิดต่อแผ่นดิน และความมั่นคง และกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนที่มีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาอย่างยาวนาน ดังนั้น ใครก็ได้ที่พบเห็นการกระทำอันเป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จึงมีสิทธิที่จะไปร้องทุกข์กล่าวโทษได้ หากมีการแก้ไขให้เฉพาะตัวแทนพระมหากษัตริย์ เช่น สำนักพระราชวังเท่านั้นที่จะสามารถเป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษได้ นอกจากจะเป็นการไม่สอดคล้องกับฐานความผิดต่อแผ่นดิน และความมั่นคงแล้ว ยังจะเป็นการนำองค์พระมหากษัตริย์มาเป็นคู่กรณีโดยตรงกับประชาชน และยังอาจถูกกล่าวหาว่าพระมหากษัตริย์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อปวงชนชาวไทย เหตุใดจึงให้สำนักพระราชวังฟ้องประชาชน หรือทำไมจึงไม่ยอมความ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะเปิดโอกาสให้ผู้พบเห็นการกระทำนั้นเป็นผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษได้เช่นเดิม

ประเด็นที่ ๙ ทำไมบางประเทศจึงคุ้มครองประมุขของประเทศเหมือนคนธรรมดาทั่วไป ไม่ต้องมีกฎหมายพิเศษ

ประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองประมุขของประเทศแบบเดียวกับคนธรรมดาทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ซึ่งประธานาธิบดีของประเทศเหล่านั้นก็คือ “นักการเมือง” ดังนั้น เมื่อประธานาธิบดีเป็นเพียงนักการเมืองที่เสนอตัวเข้ามาทำหน้าที่ ประชาชนจึงต้องสามารถวิพากษ์วิจารณ์ และตรวจสอบประธานาธิบดีได้เหมือนกับนักการเมืองคนอื่น ๆ แต่ในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยที่มีกฎหมายคุ้มครองประมุขของประเทศแยกออกจากคนธรรมดาทั่วไปก็เพราะประเทศเหล่านั้นมีที่มาของประมุขประเทศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีต่างออกไปนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยที่พระมหากษัตริย์ ไม่ใช่ นักการเมือง ทรงเป็นกลางทางการเมือง ไม่ทรงแสวงหาประโยชน์ใด ๆ แต่ในทางตรงกันข้ามกลับทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานาประการ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และความมั่นคงผาสุก ของประชาชนและประเทศชาติ

ประเด็นที่ ๑๐ ทำไมญี่ปุ่นไม่มีกฎหมายคุ้มครองสมเด็จพระจักรพรรดิแยกออกมาเป็นพิเศษ แต่ใช้กฎหมายเดียวกับคนธรรมดาทั่วไป

ญี่ปุ่นซึ่งประชาชนก็เคารพรักและจงรักภักดีต่อสมเด็จพระจักรพรรดิ ไม่แตกต่างจากประเทศไทย เคยมีกฎหมายคุ้มครองสมเด็จพระจักรพรรดิแยกออกมาเป็นพิเศษจากกฎหมายคุ้มครองคนธรรมดาทั่วไป

แต่สาเหตุที่ทำให้ญี่ปุ่นไม่สามารถเขียนกฎหมายคุ้มครองสมเด็จพระจักรพรรดิให้เป็นพิเศษแตกต่างไปจากคนธรรมดาทั่วไปก็เพราะเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเข้ามาปกครองญี่ปุ่นได้บังคับให้ญี่ปุ่นแก้รัฐธรรมนูญไม่ให้มีการคุ้มครองสมเด็จพระจักรพรรดิเป็นพิเศษอีกต่อไป แม้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นจะพยายามร้องขอให้มีการคุ้มครองสมเด็จพระจักรพรรดิเป็นพิเศษก็ตามแต่สหรัฐอเมริกาก็ไม่ยินยอม ผู้แพ้สงครามเช่นญี่ปุ่นจึงต้องยอมทำตาม ทั้งนี้ สาเหตุที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมให้ญี่ปุ่นมีกฎหมายคุ้มครองสมเด็จพระจักรพรรดิเป็นพิเศษ ก็เพราะสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่ต่อต้านระบอบกษัตริย์นั่นเอง

ประเด็นที่ ๑๑ การมีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นการขัดขวาง เป็นอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก

ไม่มีประเทศใดให้เสรีภาพโดยไม่จำกัดขอบเขต หลักการสากลซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือ “การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกของทุกคนย่อมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมาย และต้องไม่กระทบหรือล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น เพราะเสรีภาพโดยไม่มีข้อจำกัดจะทำให้เกิดความวุ่นวาย เกิดอนาธิปไตย ทุกประเทศจึงมีข้อจำกัดซึ่งสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี จริยธรรม และมีข้อจำกัดเพื่อคุ้มครองชื่อเสียงเกียรติยศผู้อื่น คุ้มครองผู้เยาว์ คุ้มครองศีลธรรม คุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง เป็นต้น

บางประเทศมีเสรีภาพในการวิจารณ์พระคริสต์ ฉายหนังโป๊ เผยแพร่สิ่งพิมพ์ลามก เล่นการพนัน การตั้งบ่อนกาสิโน หรือรักร่วมเพศ ในขณะที่ในบางประเทศเสรีภาพเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม จริยธรรม แต่เสรีภาพที่แตกต่างกันนี้ ไม่มีใครถูก ไม่มีใครผิด ต่างก็เป็นประชาธิปไตย ในวิถีของตน เพราะต่างก็มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี จริยธรรมที่แตกต่าง และหลากหลาย ดังนั้น การที่บางประเทศ เช่น นอร์เวย์ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ สเปน เบลเยียม ไทย และอีกหลายประเทศ จำกัดเสรีภาพการวิพากษ์วิจารณ์พระมหากษัตริย์ก็เพราะประเทศเหล่านี้ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี จริยธรรม ที่ถือว่าการวิพากษ์วิจารณ์ เป็น “ผลร้าย” ต่อสังคมนั่นเอง

ประเด็นที่ ๑๒ มาตรา ๑๑๒ ทำให้ประเทศไม่เป็นประชาธิปไตย

การพิจารณาว่าประเทศไหนเป็นประชาธิปไตยมากหรือน้อย มีองค์กรที่ชื่อว่า Economist Intelligence Unit (EIU) ได้ทำการจัดอันดับ “ดัชนีประชาธิปไตย Democracy Index” ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วโลก นำเชื่อถือมากกว่าการที่คนใดคนหนึ่งจะมาบอกว่าประเทศนั้นเป็นประชาธิปไตยมากหรือน้อย ซึ่งประเทศที่มีดัชนีประชาธิปไตยของ EIU เป็นอันดับที่ ๑ ประจำปี ๒๕๖๕ คือ “นอร์เวย์” ประเทศซึ่งมีกฎหมายเช่นเดียวกับ มาตรา ๑๑๒ คุ้มครองพระมหากษัตริย์เป็นพิเศษ ในรัฐธรรมนูญของนอร์เวย์ ระบุว่า “องค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่เคารพสักการะ และจะถูกกล่าวหาหรือตรวจสอบมิได้” นอร์เวย์ไม่ใช่ประเทศเดียวที่มีกฎหมายเช่นเดียวกับ มาตรา ๑๑๒ แล้วได้รับการจัดอันดับดัชนีประชาธิปไตยในอันดับที่ดี แต่ยังมีอีกหลายประเทศที่มีกฎหมายเช่นเดียวกับ มาตรา ๑๑๒ และได้รับการจัดอันดับดัชนีประชาธิปไตย ปีล่าสุด พ.ศ. ๒๕๖๕ เช่น อันดับ ๓ ไชล์แลนด์ (ประธานาธิบดี - เลือกตั้ง) อันดับ ๔ สวีเดน (พระมหากษัตริย์) อันดับ ๖ เดนมาร์ก (พระมหากษัตริย์) อันดับ ๗ สวิตเซอร์แลนด์ (ประธานาธิบดี - เลือกตั้ง) อันดับ ๙ เนเธอร์แลนด์ (พระมหากษัตริย์) อันดับ ๑๓ ลักเซมเบิร์ก (พระมหากษัตริย์) อันดับ ๑๔ เยอรมนี (ประธานาธิบดี - เลือกตั้ง) อันดับ ๒๒ สเปน (พระมหากษัตริย์) และอันดับสุดท้าย คือ อันดับที่ ๒๔ เกาหลีใต้ของกลุ่มประเทศประชาธิปไตยสมบูรณ์ Full Democracy สำหรับสหรัฐอเมริกา ได้อันดับที่ ๓๐ อยู่ในกลุ่มประเทศที่ประชาธิปไตยยังคงมีข้อบกพร่อง (Flawed Democracy) กลุ่มเดียวกับไทยซึ่งได้อันดับที่ ๕๕ แต่ไทยได้รับการจัดให้เป็นประเทศที่มีพัฒนาการทางประชาธิปไตยมากที่สุดในโลก ของปี พ.ศ. ๒๕๖๕ (เลื่อนขึ้นมาจากอันดับที่ ๗๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔) ดังนั้น การมีมาตรา ๑๑๒ จึงไม่ได้ทำให้ประเทศไม่เป็นประชาธิปไตย ดังที่มีการกล่าวอ้าง

ประเด็นที่ ๑๓ ...

ประเด็นที่ ๑๓ มาตรา ๑๑๒ ถูกใช้เป็นเครื่องมือกลั่นแกล้งกันทางการเมือง

อาจจะมีการฟ้อง บางฝ่าย พยายามจะใช้มาตรา ๑๑๒ เป็นเครื่องมือกลั่นแกล้ง ฝ่ายตรงกันข้าม เรื่องนี้อาจมีจริง แต่ในความเป็นจริงยังไม่มีใครโดนกลั่นแกล้งด้วยมาตรา ๑๑๒ แล้วถูกลงโทษ ปัญหาเรื่องนี้ อยู่ที่ว่า “คนทำผิด” ที่ถูกลงโทษด้วยมาตรา ๑๑๒ ไม่มีใคร “ยอมรับ” ว่า ตนเองได้ทำผิดจริง และกล่าวอ้างว่า โดนกลั่นแกล้งหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม ในขณะที่หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับคดี มาตรา ๑๑๒ ก็มักจะไม้ออกมาชี้แจงรายละเอียดของคดี เพราะจะเหมือนกับเป็นการหมิ่นประมาทซ้ำ ดังนั้น เสียงของคน ที่บอกว่าโดนกลั่นแกล้งจึงมักดังมากกว่าเสียงของหน่วยราชการที่ชี้แจง จึงทำให้มีการนำไปอ้างว่า มีการนำมาตรา ๑๑๒ ไปกลั่นแกล้งฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งไม่เป็นความจริง นอกจากนี้ ในกระบวนการฟ้องร้อง ด้วยมาตรา ๑๑๒ ยังมีขั้นตอนและกระบวนการที่รัดกุม ไม่สามารถนำมาใช้กลั่นแกล้งกันได้ ดังนี้

๑. พยานหลักฐานที่นำมาฟ้องร้องกันต้องครบถ้วนเพียงพอและชัดเจน

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคณะกรรมการรับผิดชอบพิจารณาคดีแบบนี้เป็นพิเศษ

๓. มีพนักงานอัยการตรวจสอบและกลั่นกรองข้อมูลอย่างรอบคอบ

๔. การพิจารณาคดีของศาล มีถึง ๓ ชั้นศาล (มีหลายคดียกฟ้อง รอการลงโทษ โดยพิจารณา ที่เจตนาและองค์ประกอบ)

นอกจากนี้ เคยมีคดีที่คนซึ่งคิดจะกลั่นแกล้งผู้อื่น แต่ถูกฟ้องกลับ และศาลตัดสินลงโทษ ทั้งจำคุก ทั้งปรับ และให้ลงแก่ข่าวในหนังสือพิมพ์ด้วย

ประเด็นที่ ๑๔ การแก้ไขมาตรา ๑๑๒ เป็นการลดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์ กับประชาชนให้เหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัย

สำหรับคนส่วนใหญ่ของประเทศไทย ซึ่งมีความผูกพัน ความรัก และความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พวกเขาไม่เห็นความจำเป็นอันใดที่จะต้องมีการลดความสัมพันธ์ของสถาบัน กับประชาชนใหม่ เพราะสำหรับพวกเขาแล้วความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันและประชาชนยังคงเต็มไปด้วย ความรัก ความผูกพัน ความจงรักภักดี และเหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัย

ประเด็นที่ ๑๕ มาตรา ๑๑๒ เป็นกฎหมายก็ต้องแก้ไขได้

กฎหมายทุกฉบับสามารถแก้ไขได้ แต่จากคำอธิบายทั้งหมดที่ผ่านมาทำให้ไม่มีความจำเป็น ที่จะต้องแก้ไขมาตรา ๑๑๒ และข้ออ้างเรื่องสิทธิเสรีภาพ การเป็นประชาธิปไตย การใช้เป็นเครื่องมือ ในการกลั่นแกล้งกันและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันและประชาชนก็ล้วนไม่เป็นความจริงทั้งสิ้น กล่าวโดยสรุป ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มิใช่ปัญหา มิได้เป็นอุปสรรคต่อการใช้ สิทธิเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น การแสดงออก และไม่ได้ทำให้ประเทศไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างที่มีการกล่าวอ้าง แต่ปัญหา อยู่ที่การใช้สิทธิและเสรีภาพจนเกินขอบเขต จนกระทบหรือล่วงละเมิดสิทธิของสถาบันพระมหากษัตริย์ และบุคคลอื่น กระทบความรู้สึกของประชาชนที่มีความจงรักภักดี และผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวไทยมาอย่างยาวนานนั่นเอง